

соціальної нерівності спостерігається також усередині постіндустріального світу. Нова еліта постіндустріалізму все більше відокремлюється від мас власного суспільства. В основі цього феномена лежить глобалізація багатства і локалізація бідності.

У результаті у величезній масі світового населення накопичується глибоке невдоволення матеріальним становищем, мільйони людей зневірюються у можливості досягти справедливості у правовому полі або взагалі в цьому житті, їх охоплює страх перед майбутнім, який посилюється на тлі нездатності політичних інституцій усунути зростаючу напруженість. В цілому треба визнати, що зростання глобальної соціальної нерівності руйнує соціальну базу політичної стабільності на національному і світовому рівнях. Саме вона є джерелом поширення тероризму, організованої злочинності, корупції, криміналізації влади і бізнесу, поширення соціальних хвороб (наркоманія, СНІД, алкоголізм).

Владислав КОВБАСА

*ДВНЗ «Київський національний економічний університет
імені Вадима Гетьмана»*

СОЛІДАРНА МОДЕЛЬ ЕКОНОМІКИ ТА АЛЬТЕРНАТИВНІ ВАЛЮТНІ СИСТЕМИ В УМОВАХ ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА

В розвинених країнах останнім часом широкого розвитку набули волонтерський рух, діє велика кількість громадських організацій, діяльність яких спрямована на підтримку соціальних проектів, забезпечується реалізація багатьох громадських ініціатив у соціальній сфері, які виступають елементами солідарної економіки, яка набрала відчутних темпів розвитку в останні декілька років і у нашій державі. Солідарну економіку зазвичай виділяють як складову соціальної економіки, але на відміну від останньої, вона покликана на некомерційній основі захищати інтереси окремих спільнот чи регіонів у сферах екології, забезпечення робочими місцями, культури тощо. Однак у середовищі забезпечення взаємних розрахунків на базі солідарної економіки розвиток відбувається повільнішими темпами, чому в сучасних умовах можна протистояти через більш широке функціонування валют общин та економіки дарування.

Сьогодні, впродовж розвитку процесу глобалізації, коли необхідним завданням залишається підтримка депресивних регіонів та захист соціально вразливих верств населення, важливо не забувати про локалізацію, яка може сприяти стабілізації таких регіонів чи груп людей.

Валюти общин основним чином є елементами регіональних валютних систем, що забезпечують грошовий обіг в межах певної общини та є альтернативами національним валютним системам. Такі валюти є комплементарними до національних грошових одиниць, тобто функціонують паралельно з ними і часто є взаємноконвертованими. Обіг таких валют забезпечує рівномірний доступ місцевих общин до грошових коштів, який би не залежав від пропозиції національної валюти, що перебуває в залежності від кон'юнктури як внутрішнього так і зовнішнього ринків, таким чином забезпечуючи додаткову стабільність в регіоні, підтримку малого та середнього підприємництва, протидію майновій нерівності та соціальному відчуженню, що особливо доцільно в умовах впровадження таких валют в депресивних регіонах. Стабілізація економіки у кризових регіонах сприятиме додатковій довірі до національної валюти з боку учасників валютного ринку, за умови достатньої розповсюдженості локальних валют. Такі валютні системи найчастіше представлені «Локальними обмінними торговими системами» (LETS) та похідними від них «Общинними системами обміну» (CES), які вже базуються на інтернет-технологіях, що виводять їх на інтернаціональний рівень, що також зручно для подолання валютних ризиків при торгівлі між країнами, для налагодження транскордонного співробітництва та для співпраці відповідних груп населення в межах всього світу. Дані валютні системи функціонують на

некомерційній основі, так як здійснюються лише незначні виплати учасниками для покриття адміністративних витрат. Також в цих системах встановлюються позитивний та негативний ліміти балансу рахунка учасника, при досягненні яких учасник зобов'язується витратити або заробляти відповідно в бік нульового залишку свого рахунка.

Така система в Україні функціонує тільки у вигляді банку часу, який, однак, залишається маловідомим. Інші ж системи порушили б державну монополію на емісію грошових коштів. Впровадження локальних систем розрахунку могло б допомогти депресивним регіонам побороти дефіцит пропозиції національної валюти та протидіяти безробіттю.

При цьому розглянуті валютні системи мають вагомий недолік у визначеності лімітів щодо розмірів кредитування учасників самою системою. Водночас, враховуючи перехід на інтернет-технології та вихід на міжнародний ринок системи CES, є доцільним використання пірингового кредитування, що полягає в наданні позик непов'язаним сторонам без залучення банків чи інших традиційних фінансових посередників. Здійснення операцій пірингового кредитування відбувається за допомогою спеціального програмного забезпечення, що виступає кредитною платформою. При цьому кредитори мають змогу об'єднуватись онлайн для диверсифікації кредитного портфеля, що зменшує ризики.

Додатковою можливістю у сфері розрахунків в межах солідарної економіки виступає економіка дарування, що є моделлю обміну, яка базується на передачі цінностей без отримання взамін миттєвої чи відстроченої винагороди. Найбільш розповсюдженим сегментом економіки дарування є розробка програмного забезпечення з відкритим кодом. Прикладами можуть служити операційна система Linux, офісний пакет програм LibreOffice тощо. Поширення програм з відкритим кодом, які є якісним заміном дорогого програмного забезпечення може значною мірою підняти життєвий рівень малозабезпечених верств населення без порушення прав інтелектуальної власності, особливо враховуючи достатньо високі якісні характеристики таких програмних продуктів.

Таким чином, для підтримки та захисту регіонів і соціально незахищених верств населення необхідно провести дерегулювання економіки регіонів задля формування в її межах елементів солідарної економіки, що зможе виступати для них додатковою «подушкою безпеки». Україна, з її соціальними проблемами не залишається осторонь від процесу розвитку розрахункового аспекту солідарної економіки, але в нашій державі він триває значно повільніше, що залишає нашу державу дещо осторонь від процесів забезпечення соціального захисту населення розвинутих країн.

Мар'яна КРАВЧУК

Тернопільський національний економічний університет

ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЯ ВЛАДИ В УКРАЇНІ НА ПРИКЛАДІ ЄВРОПЕЙСЬКОГО ДОСВІДУ

Проблематика децентралізації стала предметом пильної уваги наукової спільноти України вже після прийняття Конституції України 1996 року. У ст.132 Конституції України зазначається, що територіальний устрій України ґрунтується на засадах єдності та цілісності державної території, поєднання централізації та децентралізації у здійсненні державної влади [2, с. 141].

У країнах Європейського Союзу самоврядування визначається як низка правил, процесів та норм поведінки, що стосуються способу реалізації владних повноважень, особливо щодо питань забезпечення їх відкритості, участі громадськості, підзвітності, ефективності та скоординованості дій. Основоположним аспектом реформ, що реалізуються інституціями Європейського Союзу з метою вдосконалення його системи самоврядування, є